

Nebezpečnost činu

Výrazné spoluzavinění poškozeného na vzniku dopravní nehody může snižovat stupeň nebezpečnosti činu obviněného natolik, že nebude splněna materiální podmínka § 88 tr. zák. pro přihlídnutí k okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby ustanovení § 224 odst. 2 tr. zák. záležející v tom, že obviněný porušil důležitou povinnost uloženou mu podle zákona.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 8 Tdo 34/2010, ze dne 17.2.2010)

Nejvyšší soud projednal v neveřejném zasedání dovolání obviněného P. Š., proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 23. 7. 2009, sp. zn. 6 To 371/2009, jako odvolacího soudu v trestní věci vedené u Okresního soudu v Novém Jičíně pod sp. zn. 20 T 149/2008, a rozhodl tak, že podle § 265k odst. 1 tr. ř. se usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 23. 7. 2009, sp. zn. 6 To 371/2009, zrušuje. Podle § 265k odst. 2 tr. ř. se současně zrušují také další rozhodnutí na zrušené rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. se Krajskému soudu v Ostravě přikazuje, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění :

Rozsudkem Okresního soudu v Novém Jičíně ze dne 19. 5. 2009, sp. zn. 20 T 149/2008, byl obviněný P. Š. uznán vinným trestným činem ublížení na zdraví podle § 224 odst. 1, 2 tr. zák. a odsouzen podle § 224 odst. 2 tr. zák. k trestu odnětí svobody na jeden rok a šest měsíců, jehož výkon byl podle § 58 odst. 1 tr. zák. podmíněně odložen na zkušební dobu stanovenou podle § 59 odst. 1 tr. zák. na jeden rok a šest měsíců. Podle § 49 odst. 1, § 50 odst. 1 tr. zák. byl uložen trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel na dva roky.

Podle skutkových zjištění soudu prvního stupně se obviněný trestného činu ublížení na zdraví podle § 224 odst. 1, 2 tr. zák. dopustil tím, že dne 24. 4. 2008 kolem 16.50 hod. na silnici I. třídy č. 57 v obci Š. u N. J. na ul. D. ve směru jízdy na obec K. řídil motorové vozidlo Škody Octavia Combi, s přívěsným vozíkem zn. BOB, na němž vezl náklad železného šrotu o celkové hmotnosti 600 kg včetně vozíku, kdy při odbočování vlevo na místní komunikaci vedoucí ke sběrným surovinám řádně nesledoval situaci v silničním provozu a nedal přednost v jízdě v protisměru příjíždějícímu motocyklu zn. Yamaha XJR 1200, řízenému M. V., který po prudkém brzdění upadl s motocyklem na vozovku a následně setrvačností klouzal po vozovce a v prostoru křižovatky narazil do pravého boku přívěsného vozíku, v důsledku čehož utrpěl smrtelné zranění.

Rozsudek soudu prvního stupně napadl obviněný odvoláním směřujícím proti výroku o vině i trestu. Usnesením Krajského v Ostravě ze dne 23. 7. 2009, sp. zn. 6 To 371/2009, bylo odvolání obviněného podle § 256 tr. ř. jako nedůvodné zamítnuto.

Pro úplnost nutno dodat, že se jednalo již o druhé rozhodnutí, které odvolací soud v dané věci učinil. V prvním případě Krajský soud v Ostravě usnesením ze dne 9. 3. 2009, sp. zn. 6 To 138/2009, z podnětu odvolání státního zástupce Okresního státního zastupitelství v Novém Jičíně podle § 258 odst. 1 písm. b), c) tr. ř. zrušil rozsudek Okresního soudu v Novém Jičíně ze dne 11. 11. 2008, sp. zn. 20 T 149/2008, kterým byl obviněný podle § 226 písm. b) tr. ř. zproštěn obžaloby pro skutek, v němž byl spatřován trestný čin ublížení na zdraví podle § 224 odst. 1, 2 tr. zák., a podle § 259 odst. 1 tr. ř.

byla věc vrácena soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Proti usnesení odvolacího soudu ze dne 23. 7. 2009, sp. zn. 6 To 371/2009, podal obviněný prostřednictvím svého obhájce v zákonné lhůtě dovolání v rozsahu odpovídajícím výroku o vině i trestu. Odkázal v něm na důvod dovolání uvedený v ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. a namítl, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku a jiném nesprávném hmotně právním posouzení.

Dovolatel nejprve obsáhle sumarizoval průběh dosavadního řízení a následně namítl, že odvolací soud nesprávně hodnotil jeho povinnosti jako řidiče při odbočování vlevo a svými úvahami naznačil nerovnost účastníků silničního provozu při dodržování povinností stanovených zákonem o silničním provozu, když na jedné straně zdůraznil jeho povinnosti účastníka silničního provozu v souvislosti s odbočováním vlevo a na druhé straně „bagatelizoval“ povinnosti poškozeného, jehož nedodržení povolené rychlosti by mělo být porušením méně závažným a v podstatě nedůležitým, nenastanou-li jiné okolnosti. Základní pochybení odvolacího soudu spočívá podle jeho názoru v chybném výkladu splnění povinnosti „dát přednost v jízdě“ ve smyslu ustanovení § 21 odst. 5 a § 2 písm. q) zákona č. [361/2000](#) Sb., o silničním provozu. Poukazoval na závěry znaleckého posudku, z nichž se podává, že motocyklista byl v okamžiku zahájení odbočovacího manévru dostatečně daleko od křižovatky a nebylo nutno zastavovat vozidlo, poněvadž při dodržení základní povinnosti dané ustanovením § 18 odst. 1 zákona č. [361/2000](#) Sb., by motocyklista nemusel náhle měnit směr nebo rychlost jízdy, on by směr ani rychlost jízdy nemusel měnit vůbec. Pokud by totiž motocyklista jel povolenou rychlostí, pak by obviněný bezpečně dokončil odbočovací manévr ještě předtím, než by motocyklista jedoucí povolenou rychlostí ke křižovatce přijel a touto projel.

Za nesprávný označil právní závěr odvolacího soudu, že byl povinen předpokládat, že motocyklista pojedou vyšší než povolenou rychlostí, zastavit a nechat bezpečně projet motocyklistu křižovatkou. Tvrdil, že neporušil povinnost dát přednost v jízdě (a to i kdyby motocyklistu snad přehlédl), poněvadž ke střetu vozidel a smrti poškozeného došlo proto, že motocyklista jel rychlostí přesahující nepochybně 70 % maximální povolené rychlosti. V této souvislosti upozornil, že ze znaleckého posudku též vyplynulo, že s ohledem na směr jízdy motocyklisty (protisměr) nebylo možné rychlost motocyklu ani odhadnout. Uvedl, že zákon č. [361/2000](#) Sb. mu v žádném ustanovení neukládá povinnost předpokládat a hlavně přizpůsobovat rychlost jízdy tomu, že druhý účastník silničního provozu poruší své povinnosti. Dodržovat pravidla silničního provozu je podle jeho názoru povinnost, která platí pro všechny účastníky silničního provozu rovně, a odmítl úvahu, že „porušení povinnosti dané zákonem je postaveno nad právo chovat se tak, jak zákon účastníku silničního provozu umožňuje“. Závěrem zopakoval, že žádnou zákonem uloženou povinnost při odbočování vlevo neporušil. Shrnuje, že napadené usnesení odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci proto, že soud nevyložil správně povinnost „dát přednost v jízdě“ ve smyslu ustanovení § 2 písm. q) zákona č. [361/2000](#) Sb. a postavil možnost motocyklisty porušit povinnost k jízdě povolenou rychlostí nad jeho právo chovat se způsobem upraveným v § 2 písm. q) citovaného zákona v situaci, kdy byl oprávněn a současně povinen předpokládat, že poškozený coby další účastník silničního provozu se bude chovat a musí chovat způsobem stanoveným v § 18 odst. 4 uvedeného zákona.

Obviněný navrhl, aby Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení Krajského soudu v Ostravě a aby tomuto soudu věc vrátil k novému pojednání a rozhodnutí.

Státní zástupce Nejvyššího státního zastupitelství ve vyjádření k dovolání předdeslal, že námitky obviněného jsou shodné s jeho obhajobou uplatněnou již v předchozích stádiích trestního řízení. Nálezací soud učinil skutková zjištění, že obviněný poškozeného přehlédl a začal odbočovat, aniž by mu dal v jízdě přednost. V důsledku toho poškozený intenzivně brzdil, motocykl však nezvládl, upadl s ním a narazil do přívěsného vozíku taženého za vozem obviněného a přitom utrpěl smrtelná

zranění. Základní příčinou dopravní nehody bylo jednání obviněného, neboť bez nedání přednosti poškozenému v jízdě by k pádu poškozeného a nárazu do přívěsného vozíku nedošlo a nedošlo by ani k jeho usmrcení. Ani v případě, že by k této příčině přistoupila i příčina další, tj. nepovolená rychlost jízdy poškozeného, nemělo by to na trestní odpovědnost obviněného vliv, neboť bez jeho zaviněného jednání by ke škodlivému následku nedošlo. Za nesprávné označil tvrzení dovolatele, že ke srážce a smrti poškozeného došlo výlučně zaviněním poškozeného, který jel v obci nepovolenou rychlostí, a že obviněný ustanovení § 2 písm. q) zákona č. [361/2000](#) Sb. neporušil. Citované ustanovení podle něj sice vykládá pojem dání přednosti v jízdě ve vztahu k náhlé změně směru či rychlosti jízdy protijedoucího vozidla, míněna je tím ale rychlost skutečná, nikoliv rychlost jízdy v těch místech povolená, což by muselo být v zákoně výslovně uvedeno. Argumentoval, že řidič, který má povinnost přednost v jízdě protijedoucímu vozidlu dát, nemůže totiž vědět, jaká je místní úprava povolené rychlosti v protisměrném úseku a která se od povolené rychlosti v jeho směru jízdy může lišit. Uzavřel, že obviněný nesledoval řádně dopravní situaci, poškozeného přehlédl a v důsledku toho porušil příslušná ustanovení citovaného zákona o odbočování a o přednosti v jízdě, čímž naplnil znaky trestného činu ublížení na zdraví podle § 224 odst. 1, 2 tr. zák. Navrhl, aby bylo dovolání obviněného podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítnuto jako zjevně neopodstatněné.

Nejvyšší soud jako soud dovolací zjistil, že dovolání je podle § 265a tr. ř. přípustné, že je podala včas oprávněná osoba a že splňuje náležitosti obsahu dovolání ve smyslu § 265f odst. 1 tr. ř. Protože nebylo možné dovolání odmítnout podle § 265i odst. 1 tr. ř., dovolací soud přezkoumal podle § 265i odst. 3 tr. ř. zákonnost a odůvodněnost těch výroků rozhodnutí, proti nimž bylo dovolání podáno, v rozsahu a z důvodů uvedených v dovolání, jakož i řízení napadenému rozhodnutí předcházející, a shledal, že dovolání je důvodné.

Podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. lze dovolání podat, jestliže rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení.

Z dikce citovaného ustanovení plyne, že ve vztahu ke zjištěnému skutku je možné dovoláním vytýkat výlučně vady právní. Zpochybnění správnosti skutkových zjištění nelze zahrnout do zákonem vymezeného okruhu dovolacích důvodů podle § 265b tr. ř., proto je též dovolací soud vázán skutkovými zjištěními soudu prvního stupně, event. soudu odvolacího, a těmito soudy zjištěný skutkový stav je pro něj východiskem pro posouzení skutku z hlediska hmotného práva.

V mezích uplatněného dovolacího důvodu lze namítat, že skutek, jak byl soudem zjištěn, byl nesprávně právně kvalifikován jako trestný čin, ačkoliv o trestný čin nejde nebo jde o jiný trestný čin, než kterým byl obviněný uznán vinným. Vedle vad, které se týkají právního posouzení skutku, lze vytýkat též „jiné nesprávné hmotně právní posouzení“. Rozumí se jím zhodnocení otázky, která nespočívá přímo v právní kvalifikaci skutku, ale v právním posouzení jiné skutkové okolnosti mající význam z hlediska hmotného práva. Současně platí, že obsah konkrétně uplatněných námitek, o něž se opírá existence určitého dovolacího důvodu, musí věcně odpovídat zákonnému vymezení takového dovolacího důvodu podle § 265b tr. ř., přičemž nestačí jen formální odkaz na příslušné ustanovení obsahující některý z dovolacích důvodů.

Dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. byl relevantně uplatněn v té části dovolání, v níž obviněný polemizoval se správností právního posouzení skutku tvrzením, že se nedopustil žádného porušení povinnosti stanovené mu zákonem, jež by bylo primárně v příčinné souvislosti se vzniklým následkem, a že nemohl předpokládat porušení zákonné povinnosti (překročení povolené rychlosti) ze strany poškozeného. Podřadit pod uplatněný dovolací důvod nutno i ty výhrady, jimiž dal obviněný najevo svůj nesouhlas se způsobem, jakým soudy, zvláště pak odvolací soud, vyložily povinnost dát přednost v jízdě ve smyslu § 2 písm. q) zákona č. [361/2000](#) Sb.

Trestného činu ublížení na zdraví podle § 224 odst. 1, 2 tr. zák. se dopustí, kdo jinému z nedbalosti

způsobí těžkou újmu na zdraví nebo smrt, spáchá-li tento čin proto, že porušil důležitou povinnost vyplývající z jeho zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce nebo uloženou mu podle zákona.

Z tzv. právní věty výroku o vině v rozsudku soudu prvního stupně se podává, že soud považoval za naplněné znaky uvedeného trestného činu, které spočívají v tom, že obviněný jinému z nedbalosti způsobil těžkou újmu na zdraví (ač podle skutkových zjištění spočíval následek ve smrti poškozeného) proto, že porušil důležitou povinnost uloženou mu podle zákona.

Obviněný podle zjištění soudu prvního stupně pochybil v podstatě tím, že při řízení osobního motorového vozidla Škoda Octavia Combi s přívěsným vozíkem, na němž vezl náklad železného šrotu o celkové hmotnosti 600 kg včetně vozíku, při odbočování vlevo na místní komunikaci vedoucí ke sběrným surovinám řádně nesledoval situaci v silničním provozu a nedal přednost v jízdě v protisměru příjíždějícímu motocyklu řízenému M. V., který po prudkém brzdění upadl s motocyklem na vozovku a následně setrvačností klouzal po vozovce a v prostoru křižovatky narazil do pravého boku přívěsného vozíku, v důsledku čehož utrpěl smrtelné zranění. Nedání přednosti v jízdě a porušení ustanovení § 4 písm. a), § 5 odst. 1 písm. b) a § 21 odst. 5 zákona č. [361/2000](#) Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, ve znění pozdějších právních předpisů (silniční zákon) soud hodnotil jako porušení důležité povinnosti uložené mu citovaným zákonem. S ohledem na následek jednání skutek kvalifikoval jako trestný čin ublížení na zdraví podle § 224 odst. 1, 2 tr. zák. a spoluzavinění poškozeného spočívající v tom, že v obci jel rychlostí značně převyšující 50 km limit, vzal v úvahu při stanovení druhu trestu a jeho výměry (strana 4 rozsudku).

Odvolací soud konstatoval, že obviněný tím, že nedal přednost v jízdě protijedoucímu motocyklu při odbočování vlevo na křižovatce, porušil důležité povinnosti stanovené zákonem a zvláště zdůrazněné zejména v ustanovení § 21 odst. 1, 5 zákona č. [361/2000](#) Sb. S odkazem na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 7 Tdo 38/2009 znovu připomněl, že porušení povinnosti dát přednost v jízdě bez dalšího již samo o sobě vede ke zcela bezprostřednímu a reálnému nebezpečí střetu vozidel, protože se vždy týká situace, při níž se protíná směr jízdy nejméně dvou vozidel, na rozdíl od povinnosti dodržet povolenou rychlost, jejíž porušení vede ke vzniku nebezpečí střetu vozidel pouze tehdy, přidají-li se další okolnosti, např. hustota provozu, viditelnost, přehlednost apod. Podle odvolacího soudu nebylo zjištěno, že by rychlost motocyklisty překročila omezení rychlosti na 50 km/hod. způsobem, který by obviněnému znemožnil splnit povinnost dát přednost v jízdě, např. nepřehlednost křižovatky či hustota provozu. Naopak bylo zjištěno, že jiné vozidlo se v křižovatce nepohybovalo a obviněný měl dostatečný rozhled, neboť mohl vidět motocyklistu na vzdálenost nejméně 150 m. Začal-li za této situace obviněný odbočovat v době, kdy motocyklista byl od něho ve vzdálenosti 84 až 108 m, přičemž v přípravném řízení uvedl, že začal odbočovat proto, že v protisměru neviděl žádné příjíždějící vozidlo, je zřejmé, že obviněný motocyklistu přehlédl. Na podkladě těchto zjištění odvolací soud uzavřel, že i kdyby se na vzniku dopravní nehody podílel svým jednáním též poškozený, obviněný za její vznik odpovídá nejméně z 80 %, poněvadž porušil tři důležité povinnosti, z toho i povinnost dbát zvýšené opatrnosti. Právní posouzení skutku jako trestný čin ublížení na zdraví podle § 224 odst. 1, 2 tr. zák. proto shledal správným (strany 2, 3 napadeného usnesení).

Závěr, že zásadní příčinou dopravní nehody bylo právě jednání obviněného mající povahu porušení důležité povinnosti uložené mu zákonem, tím však podle dovolacího soudu přesvědčivě odůvodněn není.

Především je třeba v obecné rovině poznamenat, že při splnění dalších podmínek trestní odpovědnosti je předpokladem výroku o vině trestným činem ublížení na zdraví podle § 224 odst. 1, 2 tr. zák. zjištění, že mezi jednáním obviněného a následkem, spočívajícím v těžké újmě na zdraví, popř. smrti jiné osoby, je příčinná souvislost. Pokud z hlediska vzniku uvedeného následku má příčinný význam i jednání jiné osoby než obviněného, není to důvodem k tomu, aby obviněný nebyl

uznán vinným.

Dovolatel primárně namítl, že při odbočování vlevo povinnost „dát přednost v jízdě“ neporušil a nemohl předpokládat porušení povinnosti dodržet maximální povolenou rychlost ze strany poškozeného.

Pravidla provozu na pozemních komunikacích v ustanovení § 21 odst. 1 silničního zákona (nadále jen zákon č. [361/2000](#) Sb.) stanoví, že při odbočování na křižovatce nebo na místo ležící mimo pozemní komunikaci musí řidič dávat znamení o změně směru jízdy; při odbočování nesmí ohrozit řidiče jedoucí za ním a musí dbát zvýšené opatrnosti.

Podle § 21 odst. 5 tohoto zákona č. [361/2000](#) Sb. řidič odbočující vlevo musí dát přednost v jízdě protijedoucím motorovým i nemotorovým vozidlům, jezdcům na zvířeti, protijedoucím organizovaným útvarům chodců a průvodcům hnaných zvířat se zvířaty, tramvajím jedoucím v obou směrech a vozidlům jedoucím ve vyhrazeném jízdním pruhu, pro něž je tento jízdni pruh vyhrazen.

Ve smyslu ustanovení § 2 písm. q) citovaného zákona „dát přednost v jízdě“ znamená povinnost řidiče nezahájit jízdu nebo jízdni úkon nebo v nich nepokračovat, jestliže by řidič, který má přednost v jízdě, musel náhle změnit směr nebo rychlost jízdy. Z toho a také z logického výkladu pravidel provozu na pozemních komunikacích vyplývá, že řidič, jenž dává při jízdě křižovatkou přednost vozidlům přijíždějícím po hlavní silnici, nemusí dát přednost absolutně všem vozidlům, která v libovolné vzdálenosti od křižovatky vidí, ale pouze těm, která jsou již natolik blízko, že vjetí jím řízeného vozidla do křižovatky by u řidičů jedoucích po hlavní silnici vyvolalo nebezpečí nutnosti náhlé změny směru nebo rychlosti jízdy (srov. též č. [44/2000](#) Sb. rozh. tr.). Přitom řidič zejména na základě svých zkušeností v podstatě odhaduje, které vozidlo je ještě v dostatečné vzdálenosti tak, že mu umožňuje odbočení vlevo na vedlejší komunikaci, a které již nikoli. Při tomto svém odhadu vychází z rychlosti, kterou právní předpisy v místě křižovatky povolují, nenasvědčuje-li konkrétní situace jinému závěru. Není totiž žádný důvod modifikovat praxi soudů a jí respektovanou zásadu tzv. omezené důvěry v dopravě, že řidič motorového vozidla může spoléhat na dodržování dopravních předpisů ostatními účastníky provozu na pozemních komunikacích, nevyplývá-li z konkrétní situace opak (k tomu např. rozhodnutí č. [43/1982](#) Sb. rozh. tr.).

Obviněný vytkl, že nemohl předpokládat, že druhý účastník silničního provozu, tj. v protisměru jedoucí motocyklista, porušuje svoji povinnost zakotvenou v ustanovení § 18 odst. 4 zákona č. [361/2000](#) Sb., poněvadž jel rychlostí přesahující nepochybně 70 % povolené rychlosti, přičemž pokud by jel rychlostí povolenou, byl by jeho odbočovací manévr proveden, aniž by mu musel jakkoliv měnit směr nebo rychlost jízdy. Trval na tom, že odbočení vlevo by bezpečně dokončil ještě předtím, než by motocyklista jedoucí povolenou rychlostí ke křižovatce přijel a touto projel, z čehož dovozoval, že jedinou příčinou vzniku dopravní nehody bylo chování poškozeného motocyklisty. Těmto výhradám obviněného lze zčásti přisvědčit.

Netřeba zvláště připomínat, že při posuzování okolností, které může či nemůže řidič předvídat, je třeba vycházet z konkrétní dopravní situace. Z hlediska zavinění z nedbalosti to pak znamená, že kromě míry povinné opatrnosti vyplývající z pravidel silničního provozu zde existuje i její subjektivní vymezení, vztahující se k míře opatrnosti, kterou je schopen řidič v konkrétním případě vynaložit. O zavinění z nedbalosti může jít pouze tehdy, pokud povinnost a možnost předvídat porušení nebo ohrožení zájmu chráněného trestním zákonem jsou dány současně (k tomu např. usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 3 Tz 182/2001 publikované pod č. [43/2002](#) Sb. rozh. tr.).

Z relevantních skutkových zjištění učiněných soudy vyplývá, že obviněný při odbočování vlevo přehlédl motocyklistu jedoucího v protisměru, nedal mu přednost v jízdě, načež došlo k nárazu motocyklisty do přívěsného vozíku, v důsledku čehož utrpěl motocyklista zranění neslučitelná se

životem. Významné jsou poznatky, že obviněný řídil vozidlo s přívěsným vozíkem v přehledném úseku vozovky, za příznivých klimatických podmínek, dobré viditelnosti, přičemž vzájemná viditelnost vozidel byla nejméně 150 m, jak je doloženo závěry znaleckého posudku z oboru silniční dopravy, spec. mechanismus dopravních nehod znalce Ing. J. M., CSc. (č. l. 199), i výpovědmi svědků (např. J. B., R. K.). V době, kdy začal obviněný odbočovat vlevo, motocyklista byl od něj ve vzdálenosti 84 m – 108 m, z čehož plyne, že pokud by řádně sledoval situaci v provozu, motocykl řízený poškozeným mohl a měl vidět. Obviněný však poškozeného v protisměru podle vlastního vyjádření neviděl, v důsledku čehož stěží může logicky obstát jeho tvrzení, že nemohl předpokládat, že poškozený jede nepovolenou rychlostí. Obviněný totiž v tomto ohledu žádné významné zjištění odpovídající konkrétní situaci neučinil a ani učinit nemohl.

Na druhou stranu však nelze ponechat stranou pozornosti další významná zjištění, jež se podávají ze znaleckého posudku znalce Ing. J. M., CSc. Doba, za kterou obviněný provedl odbočovací manévr a projel křižovatku, byla stanovena při rychlosti 20 km/hod. na 2,8 s až 4,65 s. Rychlost jízdy motocyklisty na začátku náběhu brzd byla vypočtena v rozmezí 74,2 až 83,9 km/hod. Za příčinu dopravní nehody označil znalec jednak nepovolenou rychlost ze strany poškozeného, který s největší pravděpodobností neočekával, že vozidlo řízené obviněným jede s přívěsným vozíkem, jednak nedání přednosti v jízdě obviněným (č. l. 90). V doplňku znaleckého posudku znalec vypočetl, že při rychlosti jízdy motocyklisty 50 km/hod. a pozorném sledování silničního provozu by celková dráha při brzdění činila 23,2 m až 29,4 m. Při této rychlosti by byl řidič motocyklu schopen zastavit a ke střetu by nedošlo. Při vypočtené rychlosti motocyklisty v rozpětí 74,2 až 83,9 km/hod. se dráha potřebná k zastavení vozidla pohybovala v rozpětí 35,1 m až 56,9 m. Podle znalce při sledování provozu mohl řidič vozidla Škoda vidět motocyklistu a měl na jeho jízdu reagovat. Dodal však, že při protisměrném sledování jedoucího motocyklu nelze jednoznačně odhadnout jeho rychlost (č. l. 112). V hlavním líčení znalec uvedl, že kdyby jel motocyklista 50 km/hod., tak by (obviněný) stačil projet, protože vzdálenost od konce vozíku byla asi 1,2 m – 1,3 m. Pokud by motocyklista reagoval ze vzdálenosti 150 m, tak by ani brzdit nemusel, neboť odbočovací manévr obviněného trval minimálně 2,8 s (maximálně 4,65 s).

Jak tedy vyplynulo ze znaleckého posudku, při dodržení povolené rychlosti jízdy poškozeného motocyklisty, obviněný by dokončil odbočovací manévr způsobem, který by poškozeného ani neomezil ani neohrozil, neboť by vůbec nemusel měnit směr ani rychlost jízdy. Je z něj zřejmé, že jednání dovolatele nemohlo být výlučnou příčinou dopravní nehody, neopodstatňuje ale bez dalšího ani závěr, že bylo jeho příčinou zásadní či podstatnou (odvolací soud uvádí 80 %).

Podle § 18 odst. 1 zákona č. [361/2000](#) Sb. musí řidič rychlost jízdy přizpůsobit zejména svým schopnostem, vlastnostem vozidla a nákladu, předpokládanému stavebnímu a dopravně technickému stavu pozemní komunikace, její kategorii a třídě, povětrnostním podmínkám a jiným okolnostem, které je možno předvídat; smí jet jen takovou rychlostí, aby byl schopen zastavit vozidlo na vzdálenost, na kterou má rozhled. Podle odst. 4 tohoto ustanovení v obci smí jet řidič rychlostí nejvýše 50 km/hod.

Dovolací soud nikterak nebagatelizuje význam zjištění, že poškozený jel po hlavní pozemní komunikaci rychlostí v rozmezí 74,2 – 83,9 km/hod., tj. rychlostí, která byla nejenže nezanedbatelně vyšší než rychlost maximálně povolená (o 48,4 – 67,8 %), ale pro daný úsek komunikace též nepřiměřená. Pokud by maximální povolenou rychlost dodržel, byl by schopen při včasné reakci zastavit před místem střetu. Náležitě nevyjasněnou otázkou proto zůstává, zda a do jaké míry je možno označit za příčinu či jednu z příčin dopravní nehody právě rychlost jízdy poškozeného motocyklisty. Jisté není od věci upozornit, že výrazné spoluzavinění poškozeného na vzniku dopravní nehody může snižovat stupeň nebezpečnosti činu obviněného natolik, že nebude splněna materiální podmínka § 88 tr. zák. pro přihlídnutí k okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby ustanovení § 224 odst. 2 tr. zák. záležející v tom, že obviněný porušil důležitou povinnost uloženou mu podle

zákona.

Pokud se vzájemně srovnají povinnosti řidiče jedoucího po hlavní pozemní komunikaci dodržet stanovený rychlostní limit a povinnosti řidiče odbočujícího vlevo dbát zvýšené opatrnosti a dát přednost v jízdě protijedoucím motorovým vozidlům na posuzovaný případ, závěr odvolacího soudu, že obviněný za vznik dopravní nehody odpovídá nejméně z 80 % a že nejsou důvody pro užití mírnější právní kvalifikace, není adekvátní. Úvaha odvolacího soudu, že je tomu tak proto, že „obviněný porušil tři důležité povinnosti, z toho jednu, kterou mu bylo uloženo dbát zvýšené opatrnosti“, není vyčerpávající ani zcela přiléhavá, a to ani při vědomí toho, že zákon ukládá řidiči při odbočování na křižovatce nebo na místo ležící mimo pozemní komunikaci povinnost dbát zvýšené opatrnosti, přičemž není jistě pochyb o tom, že respektování této povinnosti vystupuje zvláště zřetelně do popředí v případech, kdy řidič odbočující vlevo řídí vozidlo s přívěsným vozíkem.

Je zřejmé, že dovolací soud nikterak nezpochybnuje zásady vyslovené v usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 5 Tdo 1173/2004, publikovaném pod č. [45/2005](#) Sb. rozh. tr. a jeho právní větě pod bodem I. a jejich aktuálnost i ve vztahu k povinnostem řidičů při odbočování vlevo a řidičům protijedoucích motorových vozidel. V obecné rovině zde rovněž platí, že pokud řidič odbočující vlevo nedá přednost v jízdě protijedoucímu motorovému vozidlu, odpovědnost za jejich střet a případné další následky je zásadně na řidiči, jenž odbočoval vlevo. Jestliže však řidič protijedoucího motorového vozidla jede rychlostí výrazně překračující (např. o více jak 70 %) maximální povolenou rychlost, čímž řidiči odbočujícímu vlevo znemožní, popř. podstatně ztíží, aby mu dal přednost v jízdě, pak není vyloučena jeho odpovědnost nebo spoluodpovědnost za případnou kolizi. Nepolemizuje ale ani s názorem Nejvyššího soudu, jež byl prezentován v jeho usnesení sp. zn. 7 Tdo 38/2009, na nějž odvolací soud opakovaně odkazoval. Úvahy obsažené v obou citovaných rozhodnutích je totiž třeba vnímat s ohledem na konkrétní situaci, kterou každé z nich řešilo, není možné je paušalizovat. Přesto ale pro úplnost a nad rámec již řečeného pokládá za potřebné zmínit, že ani jedno z nich nezpochybnuje povinnost všech účastníků silničního provozu dodržovat zákonem uložené povinnosti a nezakládá ničím nepodloženou „nerovnost“ účastníků silničního provozu. Pokud se v usnesení sp. zn. 7 Tdo 38/2009 zcela abstraktně rozlišují význam a důsledky porušení povinnosti řidiče dát přednost v jízdě na straně jedné a porušení povinnosti řidiče dodržet limit dovolené rychlosti na straně druhé, je tento závěr náležitě a srozumitelně zdůvodněn; současně ovšem není vyloučeno, aby za určitých okolností bylo na porušení těchto povinností a jejich důsledek pohlíženo odlišně (kupř. extrémní míra porušení povinnosti řidiče dodržet stanovený rychlostní limit, řidiči vozidla povinnému dát přednost v jízdě je splnění této povinnosti jiným řidičem fakticky znemožněno apod.). Zda a v jakém rozsahu se v konkrétním případě uplatní zásady vyslovené v označených rozhodnutích Nejvyššího soudu, bude na dalším řízení před odvolacím soudem.

Na odvolacím soudu bude, aby opětovně posoudil zavinění, popř. míru spoluzavinění obviněného, a to se zřetelem ke zjištěnému chování poškozeného a porušení povinnosti uložené mu ustanovením § 18 odst. 1, 4 zákona č. [361/2000](#) Sb. V návaznosti na to, aby pečlivěji než dosud zvažoval, zda byly skutečně naplněny zákonné znaky trestného činu ublížení na zdraví podle § 224 odst. 1, 2 tr. zák., a to především po stránce materiální. Dovolací soud věc přikázal k projednání a rozhodnutí odvolacímu soudu proto, že s ohledem na předchozí rozhodnutí Krajského soudu ze dne 9. 3. 2009, sp. zn. 6 To 138/2009, je to právě tento soud, který soud prvního stupně zavázal právním názorem, od něhož se pozdější rozhodnutí ve věci odvíjelo, a je tedy především na něm, aby se s položenými otázkami vypořádal.

Protože Nejvyšší soud shledal dovolání důvodným, zrušil podle § 265k odst. 1 tr. ř. rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 23. 7. 2009, sp. zn. 6 To 371/2009, a podle § 265k odst. 2 tr. ř. zrušil také všechna další rozhodnutí na zrušené rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. přikázal Krajskému soudu v Ostravě, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Další články:

- [Trestní odpovědnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Oběť trestného činu](#)
- [Dohoda o vině a trestu](#)
- [Zajištění nároku poškozeného](#)
- [Práva obviněného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vydání příkazu k dodání do výkonu trestu](#)
- [Neoprávněná činnost pro cizí moc](#)
- [Kvalifikace skutku](#)
- [Odnětí věci rozhodujícímu soudci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhradní trest](#)
- [Výkon trestu](#)